

Röportaj: Dr. Muhittin Çeken

*Arş. Gör. Dr.

1- Kitabınızda Tapınak Şövalyeleri’nden bahsederken, örgüt kelimesini kullanıyor ama tarikat kullanımının da yanlış olmadığını belirtiyorsunuz. Bu örgüt veya tarikatın, nasıl bir hiyerarşik yapısı vardı? Nasıl organize oluyorlardı?

Tapınak Şövalyeleri, her ne kadar bağrından çıktığı toplumun temel dinamiklerini yansıtsa da, dini-askeri karakteriyle o dönem için şahsına münhasır bir yapılanmaydı. Zira Hristiyanlığın akideleriyle bağdaşmayan karakteriyle de ilk dönemlerde teolojik açıdan epeyce de eleştiriler almıştı. Çünkü Hristiyanlık teolojisinde dini karakteri askeri bir karakterle birleştiren emsal bir yapılanma söz konusu değildi. Bu tarz yapılar her ne kadar nadir olarak görülse de bunlar bölgesel çapta kalıyorlardı ve emsal teşkil etmiyorlardı. Ancak Tapınak Şövalyeleri, “savaşçı din adamı” şeklinde yeni bir karakterin temsilcileri olarak ilk defa sahneye çıkıyorlardı. Tabii böyle karakterli bir yapılanmanın ne olarak adlandırıldığı konusunda ilgili o döneme dair herhangi bir bilgiye sahip değiliz. Ancak Tapınak Şövalyeleri’nin tüzük metinlerini incelediğimizde, onların bir örgüt yapılanmasını daha çok andırdığına kanaat getirdik. Nitekim “tarikat” kelimesinin kullanılma nedenlerinden birisi Tapınakçıların dini bir karakter de taşımalarıydı. Ancak bize göre “tarikat” adlandırması onların taşıdığı karakteri biraz daha daraltan bir anlam yaratmaktaydı. Biz de Tapınakçıların hem askeri hem de dini bir karakter taşımaları, yapılanma şekillerinin de bir örgüt yapılanmasını daha çok andırması hasebiyle, daha geniş bir kapsama sahip olduğunu düşündüğümüz “örgüt” adını kullandık. Tabii belirttiğim gibi tarikat olarak anılmalarında da hiçbir yanlışlık söz konusu değildir.

Örgütün hiyerarşik yapısına gelince... Tapınak Şövalyeleri’nin çok kapsamlı bir hiyerarşik düzeni vardı ve bu hiyerarşiyi teşkil eden birimlerin görev dağılımları, ayrıntılı olarak tanımlanmıştı. Buna göre Üstad, örgütün en tepesinde yer alan bir makamın temsilcisiydi ve örgütün adeta bütün işleyişinden sorumluydu. Tapınak Şövalyeleri’nde Üstad’a mutlak itaat esastı. Üstad’a itaat etmek Tanrı’ya itaat etmekle eşdeğer görülmekteydi. Üstad’ın ardından gelen bütün makamların temsilcilerinin görev tanımları, nelere sahip oldukları, hangi durumlarda hangi yetkileri kullanabilecekleri de tüzüklerle belirlenmişti. Bu görev tanımlamalarının dışına çıkmak kesinlikle yasaktı ve bunun ağır yaptırımları vardı. Katı hiyerarşi anlayışının hâkim olduğu örgüt yapılanmasında sıkı bir denetim mekanizması söz konusuydu. Bu durum örgüt içerisinde sıkı bir disiplin anlayışının ortaya çıkmasını sağlayan bir faktör olarak ön plana çıkmaktaydı.

Örgütün karakterini yansıtan en önemli kriterlerden birisi, disiplin anlayışı ve bu anlayışa bağlı olarak da örgütlenme tarzıydı. Tapınakçılar, doğuda ve Avrupa’da önemli şubeler açarak ve buralarda sıkı bir yapılanmaya giderek organize olmuşlardı. Astın üste sıkı bir itaatle bağlı olduğu ve katı disiplin anlayışının hâkim olduğu örgüt içinde adeta günün hangi saatinde ne yapılacağı dahi belirlenmişti. Mesela hangi günde hangi öğünlerde ne yemek yeneceği, hangi saatlerde hangi ibadetin yapılacağı, hangi saatlerde uyulup ne zaman kalkılacağı vs. hepsi belliydi. Bu nedenle bu sıkı disiplin anlayışı altında Tapınakçılar, organize olma konusunda önemli bir pratiğe sahiplerdi.

2- Örgüt hiyerarşisinde de dikkat çeken bir unsur olarak “Türkopol”dan bahseder misiniz?

Türkopol, Tapınak Şövalyeleri örgüt hiyerarşisinde yer alan ilginç birimlerden birisiydi. Babası Müslüman, annesi ise Hristiyan bir aileden doğan kişiler olarak adlandırılan Türkopoller, uzun süre boyunca Bizans ordusunda paralı asker olarak hafif silahlı süvariler şeklinde yer almışlardı. Türkopollerin

bölgeyi iyi tanıyan unsurlardan oluşması, onların süreç içinde Haçlı orduları içerisinde de yardımcı kuvvetler birliğinde görev alan bir sınıf olmasını sağladı. Türkopoller, Tapınak Şövalyeleri örgüt hiyerarşisinde yer almadan önce Hospitalier Örgütü içinde görülen bir sınıftı ve daha sonra Tapınak Şövalyeleri örgütünde de yer almaya başladı.

Türkopoller, Türkopol Komutanı adlı bir liderin emri altında organize olurlardı. Türkopol Komutanı emri altındaki Türkopol askerlerini organize etmenin yanı sıra örgütün savaşta sancak olarak taşıdığı “Bauceant” adlı bayrağı taşırdı ve Tapınakçıların katılacağı savaşlar için keşif görevi üstlenirlerdi ve örgütün hazırlıklarını ona göre yapmasını sağlardı. Türkopol Komutanı, Büyük Üstad ve Mareşal’in emri olmaksızın da asla taarruz emri veremezdi.

Satranç Oynayan Tapınak Şövalyeleri

3- İki rakip dinin savunucuları olan Tapınak Şövalyeleri ile Haşhaşiler arasında nasıl bir ilişki vardı?

Çalışmamızın en ilgili çekici bölümlerinden birisi de Tapınak Şövalyeleri ile Haşhaşiler arasındaki münasebetler kısmıdır. Çünkü bazı açılardan birbirine benzer karakter yansıtan, ancak temsil ettikleri din ve ideoloji açısından da bir o kadar zıt olan iki örgütün aynı coğrafyada buluşması, bu iki örgüt özelinde ilginç olayların yaşanmasına yol açmıştır. Her ne kadar aralarındaki münasebetlerin gerçek boyutu tam olarak ortaya konamasa da, o dönemin konjonktüründe iki örgütün karşı karşıya geldiği olaylar meydana geldiği aşikardır.

Bazı kaynaklara göre Haşhaşiler ile Tapınakçılar arasında ilk ciddi münasebet, Trablus Kontu Raymond’un Haşhaşiler tarafından öldürülmesi (1152) olmuştur. Haşhaşilerin kont Raymond’du ne amaçla öldürdükleri ortaya konamasa da, bu olayın Tapınakçılar ile Haşhaşilerin karşı karşıya gelmesine yol açtı. Raymond’un kan davasını güden Tapınakçılar, bölgedeki Haşhaşilere karşı bir sefer gerçekleştirerek onları yıllık 2000 bezanta haraca bağladılar.

Bu iki örgüt arasındaki diğer önemli bir münasebet, 1173 yılında Kudüs Kralı Amuray döneminde yaşandı. Kaynaklara göre Haşhaşi lideri Şeyh Sinan, Kudüs Kralı Amuray’a bir elçi göndermiş ve bölgedeki Müslümanlara karşı kendileriyle ittifak kurmak istediklerini iletmişti. Hatta Sinan bu ittifak için gerekirse din değiştirmeyi kabul edeceklerini dile getirerek Kudüs kralından kendilerine Hristiyanlığı öğretmeleri için misyonerler talep etmişti. Kral da bu durumu çok olumlu karşılamıştı. Ancak ilginçtir ki Tapınakçılar bu ittifaka karşı çıkmışlardı. Hatta bu ihtimali daha somut bir şekilde engellemek için

Haşhaşi elçisine suikast düzenlemişlerdi. Tabii bu durum Tapınakçıların ihanetle suçlanmasına etki etmekle birlikte, onların Kudüs kralı ile karşı karşıya gelmelerine sebep olmuştu. İlginçtir ki Papa da burada Tapınakçılara sahip çıkacaktı. Tapınakçıların bu eylemi dönemin kronik yazarları tarafından da sorgulandı. Kimi yazar olayı dini veya stratejik nedenlere bağlarken, kimisi de ekonomik nedenlerle durumu açıklamaya çalıştı. Ancak bize göre bu durumun yaşanmasında Tapınakçıların bölgede kendilerine özgü kurdukları dengeyle yakın ilişkisi vardı. Araları Kudüs kralı ile iyi olmayan Tapınakçılar, muhtemelen Kudüs kralının kendilerine bir denge olarak düşündüğü Haşhaşilerin rakip bir örgüt olarak ortaya çıkmasını akılcı görmemişlerdi. Zira Tapınakçıların Hospitalier Şövalyeleri ile de zaman zaman rekabete dayalı ilişki biçimi göz önünde bulundurulduğunda, yeni bir rakip gücün ortaya çıkması Tapınakçılar için uzun vadede sorun teşkil edebilirdi. Bu da yıllık haraç alan Tapınakçıların bölgedeki hareket alanını daha da kısıtlayabilirdi.

Tapınakçılar ile Haşhaşiler arasındaki mücadeleye dayalı askeri ilişkinin yanı sıra, kurumsal açılardan da bazı benzerlikler taşıdığı yönde bazı Batılı yazarların iddiası söz konusudur. Mesela Avusturyalı tarihçi Hammer, Tapınakçılar ile Haşhaşiler arasında hiyerarşik ve ideolojik mukayeseler yaparak iki örgüt arasındaki benzer özellikleri ortaya koymaya çalışmıştır. Hammer'in bu tespitlerine destek veren tarihçiler de söz konusu olmuştur. Her ne kadar bu durumla ilgili net çıkarımlar yapılamasa da, bizler, aynı coğrafyada yaklaşık iki asır faaliyet gösteren bu örgütlerin bazı açılardan birbirlerinden etkilenmiş olabilecekleri, hatta zaman zaman ortak çıkarlar doğrultusunda işbirliğine dayalı ilişkiler de geliştirmiş olabileceklerini düşünüyoruz. Araştırmalarımıza devam ettiğimizi ve epey mesafeler de katettiğimiz bu dönemle ilgili şartları göz önünde bulundurduğumuzda, yani Haçlı Çağı tabir ettiğimiz dönem ve coğrafyada meydana gelen çetrefilli ilişki ağını düşündüğümüzde, bu durumun çok uzak bir ihtimal olmadığını söyleyebiliriz.

4- Haçlı ordularının disiplin anlamında zayıf olduklarını biliyoruz. Tapınakçılar ise disiplinleriyle ön plana çıkıyorlar. Kendi içlerinde disiplini ne şekilde sağlıyorlardı?

Bilindiği üzere Haçlılar, kısmi olarak düzenli olmayan ordulardan oluşuyordu. Hatta Haçlı ordularını oluşturan unsurlardan bir kısmı savaşı dahi değildi. Bu durum, Haçlı orduları için zaman zaman önemli sıkıntıların yaşanmasına sebep olabiliyordu. Ancak Tapınak Şövalyeleri, Haçlıların bu açıdan yaşadığı sıkıntıları bir nebze de olsa giderecek nitelikte askeri karaktere sahip yapılanmalardan birisi oldu. Nitekim Tapınak Şövalyeleri'nin, Haçlı Seferleri içindeki temel fonksiyonlarından birisi de buydu. Zira Aziz Bernard, Yeni Şövalyeliğe Övgü adlı risalesinde de Tapınak Şövalyeleri'nin askeri anlamdaki disiplinlerine vurgu yaparak, bu açıdan belli bir kapasiteye sahip olmayanların örgüte dâhil edilmesinin sakıncalarını vurgulamıştı. Tapınak Şövalyeleri'nin manastır hayatına bağlı yaşantılarının yarattığı disiplin anlayışı sayesinde, onların Haçlı orduları içerisinde disiplin anlayışı yüksek, cesur bir askeri birlik olarak ön plana çıkmasını sağladı. Bu açıdan da Tapınak Şövalyeleri, Haçlı orduları içerisinde disiplin anlayışı yüksek, cesur savaşçılar olarak ön plana çıktı.

Tapınak Şövalyeleri'nin disiplin anlayışı yüksek ve Haçlı orduları içerisinde etkili bir konum teşkil etmelerinde şüphesiz, bu durumun tüzük maddeleriyle belirlenmesinin önemli etkisi vardı. Çünkü tüzük metinleriyle beraber Tapınak Şövalyeleri, adeta profesyonel bir ordu formatına sokulmuştu. Buna göre Tapınak Şövalyeleri'nin askeri olarak hangi durumlarda kim/kimlere bağlı olduğu, savaş esnasında nasıl bir duruş sergileyecekleri, hangi durumlarda savaş alanını terk edebileceklerine kadar her şey tüzük maddeleriyle belirlenmişti ve bu kurallara riayet etmemenin de ağır bir yaptırımı vardı. Bu nedenle Tapınak Şövalyeleri, Haçlı orduları içinde gerek cesaretleri, gerek yetenekleri ve en önemlisi de disiplinleriyle müstesna bir konum teşkil ediyorlardı. Tabii bunda dediğimiz gibi tüzük metinlerinin de önemli bir etkisi vardı. Tapınak Şövalyeleri'nin askeri açıdan çok disiplinli ve düzenli bir nitelik taşıması, Haçlı orduları içindeki konumlarında da belirleyici oldu.

Tapınakçılar, İkinci Haçlı Seferi'nden itibaren bu açıdan Haçlı orduları içinde ön plana çıkmaya başladılar. Buna somut bir örnek vermek gerekirse, İkinci Haçlı Seferi'nde, Fransa Kralı VII. Louis'in komutasındaki Fransız ordusunun 6 Ocak 1148'de Pisidia yakınındaki boğazdan geçerken uğradığı ani saldırı ve bu saldırının püskürtülmesinde Tapınakçıların etkin rolü gösterilebilir. Bu tür olaylar, Tapınakçıların diğer Haçlı askerleri arasındaki itibarını yükseltip morali yaratmıştı. Ama aynı zamanda birbirlerine rakip askerlerden ve soylulardan mürekkep böyle bir ordunun disiplinden uzak dağınık yapısı da, Tapınakçıların sıkı disiplin anlayışlarıyla hiçbir türlü bağdaşmıyordu. Bu gerçeği kısa sürede fark eden kral, Tapınak Şövalyeleri'ni ordunun komuta kademelerine atayarak, birlikleri de onların emrine verdi. Bir başka deyişle, Haçlı ordusu artık Tapınak Şövalyeleri'nin komutası altına girmişti. Bu örnek üzerinden Tapınakçıların, Haçlı orduları içerisinde katı disiplin anlayışına dayalı düzenli bir ordu niteliği taşıyarak, Müslümanlara karşı yürütülen mücadelelerde nasıl etkin bir rol üstlendiklerini anlayabiliriz. Kısacası Tapınakçılar, Haçlı Seferleri boyunca Haçlı ordularının düzenli ve profesyonel asker/ordu ihtiyacını karşılayan örgütlerden birisi olmuştur desek, muhtemelen abartılı bir cümle kurmuş olmayacağız.

Kazığa Bağlanarak Yakılan Örgüt Üyeleri

5- Kıyafet ve teçhizat bakımından onları öne çıkaran, farklılaştıran bir tarzları var mıydı?

Tapınak Şövalyeleri'ni, Haçlı ordularının diğer unsurlarından ayıran, yani görsel açıdan farklarını ortaya koyan unsurlardan birisi, onların kıyafetleriydi. Tapınak Şövalyeleri'nin kendilerine özgü bir kıyafet türü vardı ve bu kıyafetin de temsil ettiği bir mefhum söz konusuydu. Tapınak Şövalyeleri'nin bilinen ve örgütle özdeşleşen kıyafetleri olan beyaz pelerin ve bunun üzerinde yer alan kırmızı haç, onların resmi kıyafetleriydi ve bizzat da kilise tarafından kendilerine verilmişti.

Beyaz pelerin, Tapınak Şövalyeleri'nin Papalık tarafından resmi bir örgüt olarak tanındığı 1129 tarihli Troyes Konsili'nde örgütün resmi kıyafeti olarak kabul edildi. Bu beyaz pelerinin şöyle manevi bir anlamı vardı o da, örgütün saflığını, temizliğini simgelemesiydi. 1147 yılında Papa III. Eugenius döneminde Paris'te düzenlenen bir konsilde ise, Tapınakçılara beyaz kıyafetlerinin üzerine kırmızı haç takma ayrıcalığı tanındı. Bu kırmızı haçın anlamı da, onların şehitliğini simgeliyor olmasıydı. Yani 1129

Troyes Konsili ve 1147'deki Paris'teki konsilde alınan kararlarla Tapınak Şövalyeleri'nin resmi kıyafetleri, beyaz zemin üstünde kırmızı haçın yer aldığı kıyafetlerdi ve bu kıyafetler de, onların sağlığını-temizliğini-şehitliğini simgelemekteydi. Beyaz pelerin üzerinde kırmızı haç bulunan kıyafetler, örgütün şövalye sınıfına mensup kardeşler tarafından kullanılmaktaydı. Örgütün diğer sınıflarını temsil eden din sınıfı ve hizmetliler sınıfı ise, kahverengi veya siyah kıyafetler giyiyorlardı.

Tapınak Şövalyeleri'ni görsel olarak farklılıklarını ortaya koyan en önemli unsur, yukarıda da belirttiğimiz gibi Papalık tarafından kendilerine belirlenen kıyafetlerdi. Kıyafetlerinin yanı sıra Tapınak Şövalyeleri'nin kendilerine özgü bir mühürleri vardı. Bu mühür de, "aynı ata binmiş iki şövalye" görselinden ibaretti. Onların mühründe yer alan aynı ata binmiş iki şövalye figürü, farklı tarihçiler tarafından farklı şekillerde yorumlandı. Kimi tarihçiler ki bunlar ağırlığı oluşturan taraftı; aynı ata binmiş iki şövalye figürünün örgütün fakirliğini simgelediğini belirtmektedirler. Bu tarihçilere göre Tapınak Şövalyeleri'nin ilk dönemdeki fakirliği, bu şekilde mühürlerine yansımıştı ve bu mühürle birlikte de, iki şövalyeye bir at düştüğü izlenimi vererek Tapınakçıların kuruluş esnasında üzerine yemin ettikleri üç ilkedden birisi olan yoksulluk sıfatı vurgulanmaya çalışılmıştı.

Ancak bu mührü farklı yorumlar getiren tarihçiler de söz konusuydu. Bu tarihçilere göre aynı ata binen iki şövalye görseli, örgüt içindeki eşcinselliği yansıtan bir figürdü. Zira Tapınak Şövalyeleri 1307 yılında başlayan operasyonlarda eşcinsellik suçlamalarıyla karşı karşıya kalmış ve Engizisyon Mahkemeleri'nde yargılandıkları suçlardan birisi de bu olmuştu. Bu nedenle kimi tarihçi, mühür üzerinde yer alan bu görseli, onların eşcinselliğine bağlamıştı. Ancak kanaatimce bu doğru bir yaklaşım değildi. Bu yorumdan ziyade bu görselin örgüt içerisinde kardeşliği (ki tüzük metinlerinde kardeş diye anılmaktalar) vurgulayan bir figür olarak tasarlandığı ihtimali bize göre en azından ikinci yoruma göre daha makul durmaktadır. Dediğimiz gibi bu mührün ne anlam ifade ettiği tam olarak bilinmemektedir ancak benim şahsi kanaatim bunun örgüt içinde kardeşlik anlayışına vurgu yapma paralelinde yorumlanabileceği yönündedir.

Tapınak Şövalyeleri'ne özgü diğer önemli bir teçhizat da, özellikle savaşlarda ortaya çıkan "bauceant" adlı bayraklarıydı. Yarısi siyah yarısi beyaz renklerden oluşan bu bayrağın da temsil ettiği bir anlamın olduğu var sayılıyordu. Mesela kimisine göre bu bayrak siyah tarafıyla düşmanlarına karşı Tapınakçıların kin ve öfkelerini, beyaz tarafıyla da dostlarına karşı adalet ve nezaketlerini temsil etmekteydi. Kimisine göreyse, bu baranın olduğu renkler, onların kötülüğe karşı kazandığı zaferi temsil etmekteydi. Bir diğer yorum ise bu renklerin örgüt hiyerarşisinde yer alan şövalye sınıfı ile hizmetkârlar sınıfını temsil ettiği yönündeydi. Bu bayrak savaş esnasında havada olduğu müddetçe hiçbir Tapınak Şövalyesi kardeşi savaş alanını terk edemezdi. Tabii bu savaşlarda Tapınakçılar, dönemin etkili silahları olarak ön plana çıkan zırhlı yelek, miğfer, kılıç, kalkan, mızrak, Türk gürzü, Tatar yayı gibi silahları oldukça etkin kullanırlardı ve bu silahları da Marshasy adlı cephanelerinde muhafaza ederlerdi.

Tapınak Şövalyeleri'nin Tüzüğe Göre Belirlenmiş Kıyafetleri, 1170'ler

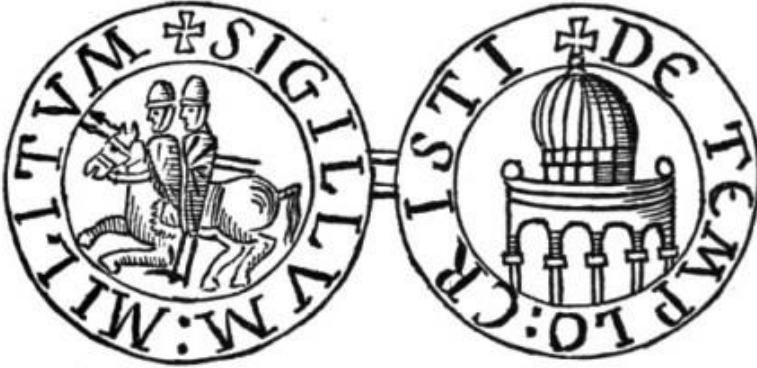
6- Hocam Tapınak Şövalyeleri'nin önemini kaybetmesini ve tarih sahnesinden silinme sürecini kısaca anlatır mısınız?

Tapınak Şövalyeleri, kuruluşundan kısa bir süre sonra, Aziz Bernard'ın referansı ve Papalığın desteğiyle Haçlı Seferleri için çok önemli bir unsur haline geldi. Tabii Tapınak Şövalyeleri'nin bu kadar desteklenip, önemli bir yapı haline dönüştürülmesinin Roma Kilisesi'nin, Haçlı Seferleri'nden siyasi ve ideolojik açıdan beklentilerinin çok büyük bir etkisi vardı. Nitekim Tapınak Şövalyeleri de Papalığın bu beklentileri doğrultusunda hareket edecek bir ideoloji olarak tasarlanıp Haçlı Seferleri içinde birçok açıdan aktif bir rol üstlenmesi üzere desteklenmişti. Ancak Haçlı Seferleri'nin kilisenin beklentisi doğrultusunda başarıya ulaşamaması böyle bir amaç için desteklenen Tapınakçıların sorgulanmalarına yol açtı. Üstelik Tapınak Şövalyeleri'nin doğuda zaman zaman Haçlı idealine aykırı hareket etmeleri ve bu süreçlerde doğudaki bazı Haçlı liderleriyle çatışmaları, onların başarısızlığın sorumluları olarak suçlanmalarına neden oldu. Aslında bu durum bile onların Haçlı seferleri içinde ne kadar etkin bir konumda olduklarını gösteren bir gelişmeydi. Çünkü Haçlı Seferleri gibi çok geniş kapsamlı bir savaş organizasyonunun başarısızlığa uğramasında sorumlu tutulan unsurlardan birisinin Tapınak Şövalyeleri olması, onlara bu savaşlarda ne denli sorumluluk yüklediğini de göstermekteydi. Ancak her ne olursa olsun Tapınak Şövalyeleri Haçlı Seferleri'nin başarısızlıkla neticelenmesi itibariyle kendilerine karşı duyulan güvenin sarsılmasına sebep oldu.

Bu olaylar Tapınakçıların maruz kaldığı ilk suçlamaydı. 1291'de Akka'nın düşüşünden sonra Tapınakçılar, ağırlıklı olarak yüzlerini batıya çevirdiler. Nitekim batıda gerek finansal gerekse diplomasi açısından aktif bir yapılanmaya sahiptiler. Özellikle finans ve diplomasi konusundaki üstün maharetleri, onların kraliyet hazinelerinin yönetilmesinde, Avrupa'nın önemli krallarına danışmanlık yapmak konusunda oldukça aktif roller üstlenmelerini sağladı. Bu dönemde Tapınakçılar, İngiltere, Aragon, Portekiz ve özellikle de Fransa gibi krallıkların hazinelerinin idare edilmesinde başat bir rol oynuyorlardı.

Ancak Tapınakçıların finansal ve diplomasi alanındaki etkin nüfuzları özellikle 14.yüzyılın başlarında ekonomik açıdan bir buhran halinde olan Fransa Kralı Philip'in Tapınakçılara karşı politikasının belirlenmesinde etkili oldu.

Kral Philip 14 Eylül 1307 yılında kraliyet bürokratlarına gönderdiği gizli mektuplarda Tapınak Şövalyeleri'nin tutuklanmaları yönünde talimatlar verdiği anlaşılmaktadır. Nitekim bundan yaklaşık bir ay sonra da yani 13 Ekim Cuma günü bir gece eş zamanlı ani operasyonlarla da Fransa Krallığı içinde Tapınak Şövalyeleri'ne karşı büyük bir tutuklama eylemi gerçekleştirildi. Bu operasyonun da gerekçesi, Tapınak Şövalyeleri'nin genel itibarıyla eşcinsel uygulamalar, İsa'yı inkar etme ve Hristiyanlık mukaddesatına hakaret etme şeklinde olarak lanse edildi. Kaynaklarda net olarak bir sayı verilmese de, bu operasyon neticesinde aralarında Büyük Üstad Jacques de Molay'ın da olduğu çok sayıda örgüt üyesi tutuklandı. Bu olay şüphesiz Avrupa genelinde büyük bir yankı uyandırdı.

Örgütün Mührü: Ata Binmiş İki Şövalye ve Kutsal Mezar Kilisesi Kubbesi

Bu operasyonun ardından Kral Philip, Avrupa'daki bazı krallıklara mektuplar göndererek kendi ülkelerinde Tapınak Şövalyeleri'ni tutuklamalarını istedi. Tapınak Şövalyeleri tutuklandıktan sonra, Engizisyon Mahkemeleri'nde mezkur suçlardan yargılanmaya başladı. Bu yargulamalar esnasında aralarında Büyük Üstad'ın da olduğu birçok örgüt üyesi bazı itiraflarda bulundular. Ancak bu itiraflar, çağdaş tarihçiler tarafından işkence altında alındığı gerekçesiyle ciddi anlamda sorgulanmaya başladı. Bir kısım tarihçi Tapınakçıların isnat edilen suçları işlemediğini ve Kral Philip'in onları servetlerine el koymak için yargıladığını iddia etti. Bir kısım çağdaş tarihçi ise mahkeme tutanaklarının referans göstererek onların mezkur suçları işlemiş olabilecekleri yönünde görüş belirtti. Bizim bu konuya dair sorduğumuz soru ise Tapınakçıların bu suçu işleyip işlemediklerinden ziyade, Kral Philip'i onlara karşı operasyon yapmaya sevk eden faktörlerin perde arkasında yatan saiklerin neler olabileceğiydi?

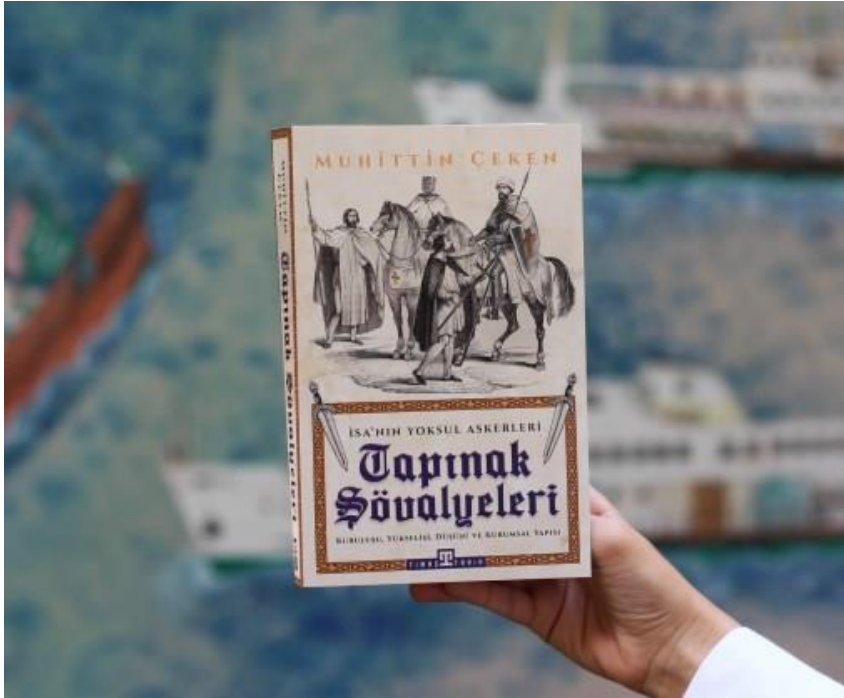
Nedenleri konusunda ilim camiasının hala ihtilaf halinde olduğu bu konuyla alakalı bizim kanaatimiz, Kral Philip'in Tapınakçıları kendi krallığı içinde bir tehdit olarak görmesiydi. Tapınakçıların Fransa Krallığı içinde sahip oldukları etkin nüfuz, kraliyet hazinesinin onların yönetiminde olması ve kralın da onlara borçlu olması, Philip'i onları yok etme düşüncesine sevk etmiş olmalıydı. Tabii tüm bunlar yapılırken Kral Philip'in bu operasyonlara bir meşruiyet zemini oluşturması gerekmekteydi. Bu zemin de, o dönem için toplumun en hassasiyet gösterdiği sapkınlık suçlarıydı. Philip Hristiyan toplumunun bu konudaki hassasiyetini gözetererek Tapınakçılara karşı bu suçları ön plana çıkardı ve bu şekilde kendisine bir meşruiyet ve destek zemini oluşturdu. Tüm bu yaşananlardan sonra Tapınak Şövalyeleri nihayetinde 1312 yılının Mart ayında Papa V. Clement tarafından Von in Excelso adlı bir bildiriyle resmi olarak feshedildi ve tüm malları da Hospitalier Şövalyeleri'ne devredildi. 1314 yılında son Büyük Üstadı Jacques de Molay ise sapkınlık suçu işlediği gerekçesiyle yakılarak idam edildi. Böylece yaklaşık 200 sene boyunca hem doğuda hem de Avrupa'da siyasi, askeri, ideolojik ve ekonomik olarak çok aktif roller üstlenen Tapınak Şövalyeleri resmi olarak ortadan kalktı.

Savaş Zamanı Kullandıkları Bayrak

7- Kıymetli vaktinizi ayırıp, sorularımıza cevap verdiğiniz için teşekkür ederiz değerli hocam. Son olarak yeni çıkan kitabınız ve bu konuyla ilgili söylemek istedikleriniz nelerdir?

Bu keyifli röportaj için ben de sizlere teşekkür ederim. Bu konuda da son olarak şunu söylemek istiyorum: Bu kitap çalışmamda Tapınak Şövalyeleri'yle ilgili ayrıntılı sayılabilecek bir çalışma ortaya koymaya çalıştım. Ancak bu çalışmada Tapınak Şövalyeleri'ni birçok açıdan ele alıp değerlendiresem de, böyle bir yapılanma için akademik açıdan ele alınması lazım gelen birtakım müstakil konunun da olduğunu belirtmek isterim. Ben de bunun bilinci ve sorumluluğuyla çalışma planımı bu doğrultuda hazırlayıp, bu konulara dair çalışmalarımı sürdürmekteyim. Epey mesafe kat ettiğim bu çalışmaların bir kısmının yayın aşamasında olduğunu, bir kısmının da yayına hazırlandığını özellikle belirtmek isterim.

Dr. Muhittin Çeken'in İlgili Çalışması